

PEDROLO, Manuel de
Torno on vaig néixer
 Edició d'Alba Pijuan Vallverdú
 Lleida: Pagès, 2020, 336 p.
 ISBN 978-84-1303-242-9

Alba Pijuan va estudiar Traducció i Interpretació a la UAB. Més endavant, va dedicar la tesi doctoral a Manuel de Pedrolo, cosa que demostra una fidelitat a les terres segarrenques i urgellenques, on van néixer l'autor i ella mateixa, un desig de fer conèixer i estudiar els autors propers, que no sempre, com diu la dita, són profetes a casa seva. Penso que és important emfasitzar positivament el fet que les persones d'un lloc estudiïn i difonguin el patrimoni cultural més proper.

La tesi doctoral s'acostava a un Pedrolo gairebé inconegut. Un Pedrolo traductor de poesia (té més anomenada el seu vessant de traductor de narrativa) anglesa i nord-americana, francesa, italiana... Es tracta d'unes traduccions que la filla de l'autor va trobar per atzar en un calaix i que van constituir una troballa inesperada i molt i molt valuosa.

Escric això perquè Pedrolo va traduir poetes importantíssims de les literatures esmentades, poetes gairebé contemporanis seus, i que gairebé no coneixia ningú en els anys més foscos de l'Espanya franquista: com els podia conèixer, Pedrolo? Com li havien arribat les obres franceses, angleses, nord-americanes, italianes, en un moment on no hi havia ni revistes o llibres digitalitzats ni els avantatges d'internet?

Aquesta és la pregunta que ens formulàvem el tribunal que va jutjar la tesi d'Alba Pijuan, tribunal en el qual vaig tenir l'honor de ser-hi i el goig de formar-ne part. Tots els membres d'aquell tribunal —crec no equivocar-me— vam restar meravellats per unes traduccions que no han envellit pas (cosa poc freqüent amb les traduccions).

El tribunal vam valorar molt positivament la feina de recuperació feta per Alba Pijuan i per a mi avui és una satisfacció

que aquella tesi veig la llum en format llibre, a l'editorial Pagès.

És una satisfacció perquè aquest llibre ha de permetre descobrir més a fons Pedrolo: com és que va traduir aquests grans poetes? Com els va traduir? Com els va conèixer? Potser a través dels catàlegs de les editorials de narrativa que traduïa?

O, per dir-ho d'una altra manera, aquest volum ha d'ajudar a comprendre encara més Pedrolo. Parafrasejant una companya apreciada que parlava del poeta Joan Maragall i deia que «no ens el mereixem», de vegades també penso que no ens mereixem Pedrolo, tant pel seu amor al país i a la llengua com per la seva insubornable lleialtat (fora de qualsevol capelleta) als seus ideals socials i literaris.

I, a l'inrevés, per aquesta fidelitat, em sembla que Pedrolo s'ho mereix tot. Per això, penso que calia que aquest llibre fos publicat per facilitar altres estudis que ajudin a comprendre millor tant Pedrolo, el moment que va viure, com la seva grandesa com a persona, com a escriptor i com a traductor.

Torno on vaig néixer. Poesia traduïda conté totes les traduccions de poesia trobades a la casa pairal dels Pedrolo (com Alba Pijuan explica bé a la introducció del llibre) i ordenades, segons la llengua original, en poesia anglesa i nord-americana (amb noms avui consagrats com ara Ezra Pound, T. S. Eliot, e.e. cummings, W. H. Auden), poesia francesa (Baudelaire, Rimbaud, Valéry, Paul Éluard...) i poesia italiana (Giusseppe Ungaretti, Eugenio Montale, Enrico Fracassi...).

Com a estudiosa de la traducció que soc, m'hauria agradat que es publicuessin també els poemes en la llengua original, però soc ben conscient que això hauria

comportat una feina immensa (no és gens fàcil ser coneixedor de tants i tants autors de tantes cultures diferents!) i un llibre molt i molt gruixut per als temps que corren.

La introducció ens descobreix també que els períodes de traducció de poesia coincideixen amb la producció poètica de l'autor. Eren traduccions fetes «sense cap encàrrec», cosa que implica que «traduïa autors i poemes que, d'una manera o altra, l'havien impactat». I, probablement, perquè així trobava també la seva pròpia veu poètica, perquè, com escrivia Màrius Torres, «traduir fa dits».

La introducció demostra també l'interès de Pedrolo pels poetes més innovadors

del moment (els noms esmentats, només alguns del conjunt, també permet albirar-ho) i un interès de l'autor per tirar endavant una col·lecció de poesia que «mai no va veure la llum».

Avui, sortosament, s'han publicat els poemes traduïts per Pedrolo: no se'ls perdin! Paga la pena! Fan passar molt bones estones.

Marta Giné Janer

Universitat de Lleida

<https://doi.org/10.5565/rev/quaderns.77>

